

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
«31» 08 2026 р. № 229 *og*

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОБРАННЯ ТА ВИВЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ
ДИСЦИПЛІН У ВІННИЦЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію обрання та вивчення вибіркового навчальних дисциплін у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського (далі - Положення) розроблено з метою визначення процедури формування переліку, організації вибору та вивчення здобувачами вищої освіти вибіркового навчальних дисциплін за освітніми програмами для здобувачів вищої освіти «бакалавр», «магістр», «доктор філософії».

1.2. Положення розроблено на виконання Закону України «Про вищу освіту» щодо реалізації здобувачами вищої освіти права на вибір освітніх компонент, з метою конкретизації процедури формування переліку вибіркового навчальних дисциплін, доведення його до відома здобувачів вищої освіти, вибору із сформованого переліку та подальшого вивчення здобувачами вищої освіти вибіркового навчальних дисциплін з циклів загальної та професійної підготовки.

1.3. Положення забезпечує умови для визначення наступних процедур:

- формування та доведення до відома здобувачів вищої освіти переліку вибіркового навчальних дисциплін;
- здійснення вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін зі сформованого переліку;
- організація подальшого вивчення обраних навчальних дисциплін;
- визначення результатів навчання за обраними навчальними дисциплінами.

2. СТАТУС ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Освітня програма підготовки фахівців за ступенями вищої освіти бакалавра, магістра, доктора філософії у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського (далі - ВДПУ ім. М. Коцюбинського) складається з двох циклів:

1. Цикл загальної підготовки.
2. Цикл професійної підготовки.

2.2. Кожен з двох циклів освітньої програми підготовки фахівця містить обов'язкові та вибірково навчальні дисципліни. Перелік обов'язкових

навчальних дисциплін визначається освітньою (освітньо-професійною, освітньо-науковою, освітньо-творчою), програмою підготовки фахівця, навчальним планом; перелік вибіркового навчальних дисциплін укладається та затверджується наказом ректора ВДПУ ім. М. Коцюбинського для здобувачів вищої освіти ступенів вищої освіти бакалавра, магістра, доктора філософії відповідно до року вступу.

Здобувач вищої освіти може реалізувати свій вибір шляхом:

- вибору дисциплін із переліку (каталогу) дисциплін за вибором із урахуванням власних потреб та інтересів майбутньої діяльності;
- вибору блоку навчальних дисциплін, опанування яких забезпечує формування у здобувачів освіти певних компетентностей і програмних результатів навчання та/або передбачають присвоєння додаткової професійної кваліфікації.

2.3. Вибіркові навчальні дисципліни забезпечують:

- формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти;
- поглиблення професійних знань в межах обраної освітньої програми та здобуття додаткових спеціальних професійних компетентностей;
- поглиблення знань та здобуття додаткових загальних і професійних (спеціальних) компетентностей в межах спеціальності або споріднених спеціальностей і галузей знань;
- ознайомлення із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань;
- здобуття додаткових результатів навчання.

2.4. Перелік вибіркового навчальних дисциплін циклу загальної підготовки формується навчально-методичним відділом на основі пропозицій відповідних кафедр, розглядається і схвалюється на засіданнях навчально-методичних комісій відповідного факультету, вченої ради ВДПУ ім. М. Коцюбинського та затверджується наказом.

2.5. Переліки вибіркового навчальних дисциплін циклу професійної підготовки щорічно формуються кафедрами спеціальної (фахової) підготовки, розглядаються і схвалюються на засіданнях навчально-методичної комісії факультету, вченої ради ВДПУ ім. М. Коцюбинського та затверджуються наказом.

2.6. Вибір навчальних дисциплін здійснюється в обсязі, що становить не менше 25 відсотків від загальної кількості кредитів ЄКТС. Для спеціальностей, що передбачають доступ до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, обсяг вибіркового навчальних дисциплін становить не менше 10 % від загального обсягу кредитів ЄКТС, передбачених для здобуття ступенів вищої освіти бакалавра, магістра та доктора філософії. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право обирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших освітніх програм відповідного рівня вищої освіти, за погодженням із деканом факультету, завідувачем кафедри спеціальної (фахової) підготовки та гарантом освітньої програми.

2.7. Зміст вибірових навчальних дисциплін має відповідати принципам актуальності, науковості, практичної спрямованості та вимогам відповідного рівня вищої освіти, а також враховувати потреби й запити стейкхолдерів щодо компетентностей, які формує освітня компонента.

2.8. За зміст та реалізацію вибірової навчальної дисципліни в освітньому процесі несе відповідальність науково-педагогічний, педагогічний працівник, який викладає навчальну дисципліну, гарант та завідувач кафедри, за якою закріплено викладання відповідної навчальної дисципліни.

Зміст конкретної вибірової навчальної дисципліни визначає її робоча навчальна програма.

2.9. Обсяг, види аудиторних занять, форма підсумкового контролю з вибірових навчальних дисциплін визначаються навчальним планом відповідної освітньої програми.

3. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Кафедри, за якими закріплено викладання вибірових навчальних дисциплін, до 15 квітня навчального року, що передує навчальному року, у якому розпочинається вивчення вибірових навчальних дисциплін, формують переліки цих вибірових дисциплін, визначають склад викладачів для їхнього забезпечення.

3.2. Узагальнена деканом факультету інформація про запропоновані здобувачам вищої освіти для вибору навчальні дисципліни циклів загальної та професійної підготовки після схвалення на засіданні навчально-методичної комісії подається до навчально-методичного відділу не пізніше 1 травня. Узагальнений перелік вибірових дисциплін циклів загальної і професійної підготовки затверджується на засіданні вченої ради Університету не пізніше 31 травня.

Після затвердження не пізніше 30 червня навчального року, що передує навчальному року, у якому розпочинається вивчення зазначених навчальних дисциплін, перелік вибірових навчальних дисциплін циклу загальної підготовки, презентації кожної навчальної дисципліни навчально - методичний відділ передає для розміщення на офіційному веб-сайті ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Перелік вибірових навчальних дисциплін циклу професійної підготовки, презентації кожної навчальної дисципліни деканат факультету передає для розміщення веб-сайті факультету.

3.3. Кафедри за організаційного сприяння навчально-методичного відділу, деканату факультету забезпечують методичну підтримку та супровід процесу вибору здобувачами вищої освіти вибірових навчальних дисциплін шляхом їх попереднього ознайомлення з переліком, презентаціями вибірових освітніх компонентів, а також проведення консультацій щодо запропонованих для вибору навчальних дисциплін.

3.4. Здобувачі вищої освіти 1-го, 2-го, 3-го курсів до 15 травня навчального року, що передує навчальному року, в якому розпочинається вивчення вибіркового навчального дисциплін, ознайомлюються з переліками запропонованих навчальних дисциплін, презентаціями на основі інформації, розміщеної на офіційному веб-сайті ВДПУ ім. М. Коцюбинського, сайтах та інформаційних стендах факультету.

3.5. Вступники ознайомлюються з переліками запропонованих вибіркового навчального дисциплін, презентаціями цих навчальних дисциплін за інформацією, розміщеною на офіційному веб-сайті ВДПУ ім. М. Коцюбинського, сайті та інформаційних стендах факультету до 30 серпня.

3.6. Запис здобувачів вищої освіти на вивчення обраних навчальних дисциплін здійснюється на підставі власноруч написаних заяв на ім'я першого проректора з науково-педагогічної роботи у такі терміни :

- здобувачі вищої освіти 1-го, 2-го, 3-го курсів до 15 травня навчального року, що передує навчальному року, у якому розпочинається вивчення вибіркового навчального дисциплін;

- здобувачі вищої освіти, яких зараховано на навчання з 1 вересня, подають заяви до 03 вересня поточного навчального року.

3.7. Заяви на вивчення вибіркового навчального дисциплін циклу загальної підготовки, циклу професійної підготовки здобувачі вищої освіти подають у деканат, де вони зберігаються у навчальній картці здобувача вищої освіти протягом усього терміну навчання.

3.8. Декани факультетів подають у навчально-методичний відділ заяви здобувачів вищої освіти на вибрані навчальні дисципліни циклу загальної підготовки та службові записки з переліком обраних навчальних дисциплін циклу професійної підготовки:

- для здобувачів вищої освіти 1-го, 2-го, 3-го курсів до 31 травня навчального року, що передує навчальному року, у якому розпочинається вивчення вибіркового навчального дисциплін;

- для здобувачів вищої освіти, яких зараховано на навчання з 1 вересня до 05 вересня поточного навчального року.

3.9. На підставі заяв здобувачів вищої освіти щодо вибору навчальних дисциплін протягом тижня з моменту їх отримання формується склад навчальних груп і подається на затвердження першому проректору з науково-педагогічної роботи.

Склад навчальних груп для вивчення навчальних дисциплін циклу загальної підготовки формує навчально-методичний відділ, професійної підготовки – деканат факультету.

3.10. Після затвердження складу навчальних груп для вивчення вибіркового навчального дисциплін циклів загальної та професійної підготовки інформація про обрані навчальні дисципліни заноситься до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти і змінам не підлягає.

3.11. Кафедри, за якими закріплено викладання обраних здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін, до початку навчальних семестрів, у яких заплановане вивчення здобувачами вищої освіти вибіркових навчальних дисциплін, розробляють робочу навчальну програму та навчально-методичне забезпечення.

3.12. У разі поновлення, переведення, допуску до продовження навчання здобувача вищої освіти після завершення академічної відпустки перезарахування вибіркових навчальних дисциплін здійснюється відповідно до Положення про порядок визнання у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського результатів навчання, здобутих шляхом формальної, неформальної та / або інформальної освіти.

4. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

4.1. Деканати факультетів, навчально-методичний відділ до 31 березня навчального року, що передує навчальному року, у якому розпочинається вивчення вибіркових навчальних дисциплін, на офіційному веб-сайті ВДПУ ім. М. Коцюбинського, веб-сайті факультету, інформаційних стендах факультету розміщують інформацію про процедуру запису на вивчення вибіркових навчальних дисциплін у межах освітніх програм відповідного ступеня вищої освіти (порядок, терміни, особливості запису та порядок формування груп для вивчення вибіркових навчальних дисциплін).

4.2. Здобувачі вищої освіти 1-го, 2-го, 3-го курсів з 1 травня до 15 травня навчального року, що передує навчальному року, у якому розпочинається вивчення вибіркових навчальних дисциплін, вступники до 03 вересня поточного року подають заяви на вивчення вибіркових навчальних дисциплін у деканати факультетів.

4.3. Після затвердження персонального складу навчальних груп для вивчення вибіркових навчальних дисциплін здобувач вищої освіти вносить вибрану дисципліну до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

4.4. У разі неподання або несвоєчасного подання здобувачем вищої освіти заяви щодо вибору навчальних дисциплін деканати факультетів мають право самостійно визначити вибіркові навчальні дисципліни для такого здобувача та зарахувати його до сформованої навчальної групи для їх вивчення.

4.5. Здобувач вищої освіти в односторонньому порядку не може відмовитися від вивчення вибраної ним навчальної дисципліни після затвердження наказом ректора ВДПУ ім. М. Коцюбинського Переліку вибіркових навчальних дисциплін, обраних здобувачами вищої освіти на навчальний рік.

4.6. Якщо здобувач вищої освіти із поважних причин не зміг обрати навчальні дисципліни або виявив помилку щодо свого волевиявлення, він

звертається до деканату факультету із заявою для запису на вивчення обраних ним навчальних дисциплін, надавши документи, які засвідчують поважність причини не пізніше другого лекційного заняття.

4.7. У разі отримання оцінки «неприйнятно» за результатами семестрового контролю з вибіркової навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має право повторно вивчити вибіркoву навчальну дисципліну в наступному навчальному періоді.

У разі отримання оцінки «незадовільно» за результатами першого перескладання здобувач вищої освіти може повторно вивчити вибіркoву навчальну дисципліну в наступному навчальному періоді.

Для повторного вивчення здобувач вищої освіти може обрати іншу вибіркoву навчальну дисципліну відповідного циклу, яка пропонується в освітній програмі як альтернатива.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Навчальні групи для вивчення вибіркової навчальної дисципліни формуються за умови, якщо одну навчальну дисципліну вибрали не менше 25 здобувачів вищої освіти (за винятком вибіркових навчальних дисциплін за спеціалізаціями, додатковими спеціальностями, предметними спеціальностями та якщо контингент здобувачів вищої освіти за освітньою програмою менший 25 осіб).

5.2. У випадку, якщо для вивчення окремої вибіркової навчальної дисципліни не записалася мінімально необхідна кількість здобувачів вищої освіти, деканат факультету, навчально-методичний відділ доводять до відома здобувачів вищої освіти перелік вибіркових навчальних дисциплін, які не будуть вивчатися. Після цього здобувач вищої освіти у п'ятиденний термін повинен обрати іншу навчальну дисципліну, де вже є/або може сформуватися кількісно достатня група здобувачів вищої освіти.

5.3. Це Положення та зміни до нього розглядаються і схвалюються на засіданні вченої ради ВДПУ ім. М. Коцюбинського та набувають чинності з моменту їх затвердження наказом ректора.

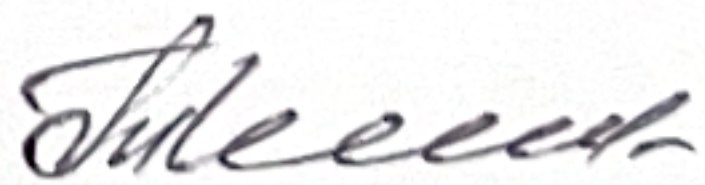
5.4. Положення підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті ВДПУ ім. М. Коцюбинського і є обов'язковим для виконання усіма учасниками освітнього процесу.

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи

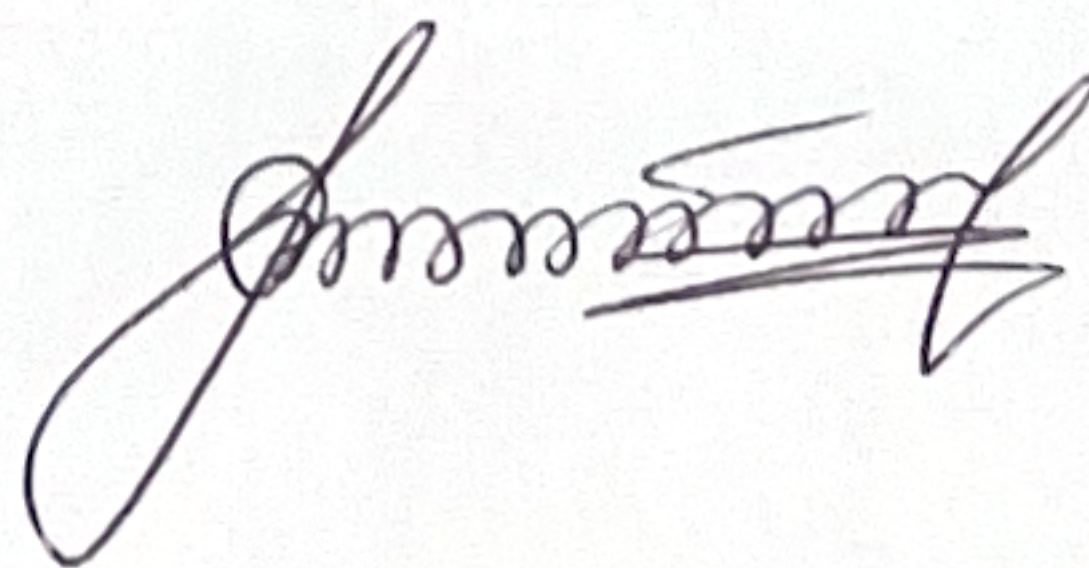
Олег БЛАЖКО

Начальник навчально-методичного відділу

Тетяна ГОНТАР

Начальник юридичного відділу

Аліна САТАЄВА